СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXI. Число 120. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 23. мая, 1923. VOL. XXXI. No. 120. Jersey City, N. J., Wednesday, May 23, 1923. THREE CENTS

НЮЙОРСЬКІ МУЛЯРІ ЗАСТРАЙКУВАЛИ НА 44 БУДІВЛЯХ

НЮ ЙОРК, 21. мая. — Наслідком страйку мулярів мусіла нині здержатися зовсім або почасти робота на 44 великих будівлях. На страйк вийшло коло дві тисячі зорганізованих мулярів.

Страйк, як самі підприємці признають, готов розширитися також на другі галузи будівляного робітництва. Зрештою, наслідком страйку мулярів богато робіт на будівлях стає автоматично. Юнія мулярів заповідає, що до тижня на страйку буде вже коло 60,000 будівляних робітників. Вона каже, що мулярі рішені боротися до послідку, поки не дістануть своїх домагань.

Підприємці кажуть, що страйк є вислідом змови, бо їх ніхто про страйк не упереджав. Після їх обчислень в будівлях, діткнених страйком, заанґажовано коло 125 міліонів долярів капіталу.

БРОКТОНСЬКИЙ СТРАЙК ШЕВСЬКИХ ФАБРИК ПОШИРЯЄТЬСЯ

БРОКТОН, Месечузетс, 21. мая. — Страйк кількох галузий робітництва з фабрик черевиків, який обняв вже до 6,000 місцевих робітників, відай пошириться на всі сусідні міста, які мають разом коло 22,000 шевських робітників. Наслідком місцевого страйку нині були замкнені майже всі місцеві фабрики обуви.

В той самий час, як заряди робітничих юній стараються поширити страйк на дооколичні місцевости, в рядах юнії починається внутрішна боротьба, яка, не полагоджена, готова довести до її розбиття.

З ТРАМВАЄВОГО СТРАЙКУ В СКЕНЕКТЕДІ

СКЕНЕКТЕДІ, Ню Йорк, 21. мая. — Стейтовий комішенер для промислових справ заповів страйкарям та трамваєвій компанії в Скенектеді, що на випадок, як вони до двох днів не полагодять межи собою непорозуміння та не привернуть трамваєвого руху, то він зарядить на основі своеї урядової власти публичне переслуханне в справі страйку.

Тимчасом весь трамваєвий рух в місті задержаний наслідком страйку. Підприємство ще пробувало провадити стріткари при помочи страйколомів.

РОЗБИТТЄ КОРАБЛЯ

МОНТРЕАЛЬ, Канада, 21. мая. — Яких 25 миль від побережа Нової Фундляндії вдарився об скалу канадійський пароБий корабель „Марвейл" та затонув на глибині, виносячій яких 42 стіп. Пригода случилася коло 5. години сполудня.

Як опісля доносив бездротним телеґрафом капітан корабля, всіх пасажирів та моряків, без утрати одної душі, висаджено щасливо на безпечне місце на беріг. Завтра забере їх на свій поклад корабель „Емпрес оф Бритен", котрий пливе до Квібеку і котрий їх всіх туди завезе.

Розбитий корабель плив з Монтреалю в Ліверпул. На ньому, після урядового спису, було 426 душ пасажирів та залоги.

Як говорять пізнійші вісти, капітан розбитого корабля пробував після зударення зі скалою загнати корабель на беріг, але не вспів: корабель був так сильно ушкоджений зударенням, що потонув, заким допанв до берега.

НОВІ РОЗПОРЯДКИ ПРО ЗАПИСУВАННЄ АЛЬКОГОЛЮ ЛІКАРАМИ

ВАШІНҐТОН, 21. мая. — Секретар скарбу Мелон видав нині новий розпорядок про записуваннє алькоголю в цілях лічення лікарями, коновалами та дентистами.

Після сього розпорядку, на будуче лікарі, дентисти та ветеринарі мають удаватися по дозвіл на видаванне рецепт на алькоголь не до головної канцелярії прогибіційного уряду в Вашінґтоні, але до так званого стейтового прогибіційного директора. Після иншого розпорядку продажа алькоголічних напитків за відповідним дозволом значно упрощена.

З БОРОТЬБИ ЗА УЧАСТЬ АМЕРИКИ В СВІТОВОМУ СУДІ

БОСТОН, Месечузетс, 21. мая. — Перед зборами світських членів юнітаріянського віроісповідання велася довша дискусія над питанням приступлення Злучених Держав до світового суду при Лізі Народів.

Професор Гарвардського університету Гадсон заявив, що таке приступлення булоби перщим кроком для пововної реконструкції (відбудови) світа, а професор Колумбійського університета Дюі противився такому приступленню, бо ніякий межидержавний суд не може зробити війни неможливою.

На самій конвенції виступав сенатор Водстворт, заявляючися за приступленнєм, але з дуже далеко йдучими застереженнями.

ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ ПІДВИСШАЄ ЗАПЛАТУ ВАРСТАТОВИМ РОБІТНИКАМ

ШІКАҐО, Илинойс, 21. мая. — Пенсилвенійська залізниця постановила підвисшити робітничу заплату всім своїм варстатовим робітникам.

Підвишка буде коштувати залізницю 4 міліони долярів в рік. Обовязувати вона має навспак від дня 1. мая. — Підвишка для поодинокого робітника виносить три центи на годину в Шікаґо та два центи на годину для робітників поза Шікаґом, так що після нової скалі заплати робітники в Шікаґо будуть побирати по 75 центів, а поза Шікаґом по 76 центів на годину.

Число варстатових робітників сеї залізниці подають на 55,000.

НІМЦІ МАЮТЬ МАТИ ЗОЛОТО В АМЕРИЦІ

Деякі американські банкирі кажуть, що Німеччина має в Америці зложеної золотої резерви більше, як в якомунебудь другому краю.

ЗІ СОЦІЯЛІСТИЧНОЇ КОНВЕНЦІЇ

НЮ ЙОРК, 21. мая. — Річна конвенція Соціялістичної Партії, Америки що почалася тут вчора, рішила нині перервати агітацію по вулицях як не ведучу до ніякого успіху. Конвенція рішила також організувати осібні жіночі відділи. Як один з найліпших способів поширання організації признано веденне юнійної боротьби в користь „замкненої фабрики" і других цілий юній.

ТИСЯЧНА ДЕЛЕҐАЦІЯ У ГАРДИНҐА

ВАШІНҐТОН, 21. мая. — Президент Гардинг приняв нині 2,000 делеґатів на конвенцію ріжних філянтропійних інституцій, що тепер відбувається в Вашінґтоні.

Межи инчими питаннями, піднесеними на сій конвинції, була справа жінок в промислах, яких має тепер бути в Америці 2 міліони, та справа дорожнечі мешкань, яка спричиняє убожество робітничої кляси.

ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ ПРОГИБІЦІЙНОГО ЗАКОНА

Нюйорський стейтовий ґубернатор почав переслужанне в справі ріжних законів, які ухвалила стейтова леґіслятура, а які він має підписати або відкинути до 30 днів по їх ухваленню. Межи ними є ухвала про відкликанне стейтової допомоги при виконування прогибіції.

ПОЛІЦІЙНА НАГІНКА НА СТУДЕНТІВ УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ЛЬВОВІ

Від якогось часу на головнім двірци у Львові поліція та аґенти роблять прямо облаву на студентів українського університету, що приїздять по святочних феріях на студії. В арештованих переводится строгу ревізію за грішми зі збірок на український університет. У кого знайдуть посвідку або гроші, того арештують. Дня 25 квітня с. р. придержано студ. Савочку зі Снятина і після переслухання звільнено, арештовано натомісць студ. Чаповського з Дрогобиччини та відведено до поліційних арештів. В часі свят арештовано в Коломийщині за збіркову акцію студ. Юревичівну і Побігущого. У останього сконфіскована 50.000 мп. зібраних на український університет.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД.

У СПРАВІ ЗБІРОК НА РІДНУ ШКОЛУ.

Дня 25. мая с. р. висилає Обєднанне Українських Організацій всі жертви, які вплинули на писанку Рідній Школі, до Укр. Педагогічного Товариства (Рідна Школа) у Львові.

Взиваємо всі громади, які покінчили збірки, хай пришлють негайно всі зібрані гроші до Обєднання, бо висилка грошей одним чеком на більшу суму коштує богато меньше.

На списку жертводавців не сміє бракувати нїодної свідомої української громади.

Доложіть всіх старань, щоб писанка випала як найкрасше, бо Наша Школа гине в ляцькому ярмі!

Обєднанне Укр. Організацій в Америці.

OBYEDNANYE

136-8 So. 4th Street, Room 608, Philadelphia, Pa.

ВІДЧИТ Д-РА ПАВЛА РОРБАХА ПРО УКРАЇНСЬКУ СПРАВУ

Стараннєм „Ліґи Американських Горожан Українського Походження" в Ню Йорк відбудеться в четвер, дня 24. мая с. р., відчит відомого німецького ученого, суспільного діяча та публіциста д-ра Павла Рорбах, знаного приятеля України.

Тема відчиту дуже цікава. Др. Рорбах буде говорити про: Уплив европейського положення на українське питанне.

Відчит відбудеться в Українськім Народнім Домі, при 217 Іст 6-а вулиця, в Ню Йорку. Почнеться точно о 8-ій годині.

Весь дохід з відчиту призначений на допомогу для „Німецько-Українського Товариства" в Берліні, котре поклало собі за ціль поширити серед Німців знання українських справ і котре в тій цїли видає місячник „Ді Україне—Україна".

ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК В ПОЛЬЩІ

На засіданню фінансової комісії сойму переведено дальшу дискусію над законопроектом про ґрунтовий податок. Принято низку статей. А саме: ст. 6 визначує терміни стягання ґрунтового податку на очерки: 1) від 15 березня до 15 листопада. Ст. 7. визначує множник згідно з гуртовими цінами артикулів першої необхідности. Ст. 8 — 11 трактують про примінення доріжняного множника при вплаті цілого податку в першому терміні; принято додаток, уповажнюючи міністра фінансів до звільнювання від податку та розкладання його на паї (рати) тим, що потерпіли шкоду від війни або стихійних нещасть. Ст. 13 каже про податок на самоврятування.

ДЕЩО З ПОЛЬСЬКОЇ ГУМОРИСТИКИ

Маршал Франції Фош, якого оце іменовано ще маршалом Польщі, відвідав по дорозі славний чудотворною іконою і магохівською аферою монастир Павлинів на Ясній горі в Ченстохові. Коли один з черців подав йому до підпису пропамятну книгу, на її картах мигнули перед противником Гінденбурґа підписи цісаря Вілгелма I. і Людендорфа. Фош скривився, наче розкусив кислий огірок. А в голові в нього промайнула думка, що всежтаки ще так недавно Польща не була на стільки франкофільська, що витала німецьких тріюмфаторів з тою-ж помпою, з якою тепер витає представника французького мілітаризму...

БОРОТЬБА З БОЛЬШЕВИКАМИ В РОСІЇ

Останнє справоздання державного політичного управління встановлює, що на протязі останнього часу богато відповідальних совітських служачих, передовсім політичних комісарів, секретних співробітників державного політичного управління й карного розшуку стали жертвою ворожих виступів з боку селянської і робітничої людности. Державне політичне управління встановлює, що за час з 1. січня по 15. березня 1923 року було вбито 112 совітських робітників. Особливо жорстоко розправляються з комуністами селяне, які часто перш ніж забити комуністів вживають що до їх тортури.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ҐОРКИЙ КАЖЕ, ЩО БОЛЬШЕВИЗМ СЕ ШКІРНА НЕДУГА

БЕРЛИН, 21. мая. — Славний російський писменник Максим Ґоркий, котрий жив 4 роки під большевицькою владою і їх підпирав, живе тепер під Берліном на лїченню з тяжкої грудної недуги, яка у нього скріпилась за останні роки наслідком голодовання під большевицькою владою.

Його відвідав кореспондент нюйорського Таймса і питався про його погляди на світову політику на будуче.

Ґоркий заявив, що Америка повинна показати кулак Европі і сказати, що не дасть їй ані гроша ані поживи на якунебудь нову війну.

Він заявив, що Европа хора і потребує здорового опікуна, яким може бути власне здорова Америка.

Про московський большевизм сказав, що се шкірна недуга, то значить, що вона кинулась тільки зверха на тіло московськогонароду, але вона скоро злізе і московський нарід знову оздоровіє.

Він казав, що боїться, що внутрішня боротьба серед большевиків може спричинити анархію в Росії, але він певен, що Росія і се перебуде і вкінці вернеться до правильного життя.

Ґоркий вірить, що Росія має велику будучність, та що по перебуттю большевзму буде демократичною країною як Америка.

ІМЕНОВАННЄ БРИТАНСЬКОГО ПРЕМІЄРА ЩЕ НЕ ВИРІШЕНЕ

ЛОНДОН, 21. мая. — Король Юрій ще не рішився, кого іменувати премієром Великої Британії на місце уступившого Бонара Ло.

Найбільші вигляди спершу мав теперішний міністер закордонних справ лорд Корзон, а відтак теперішний міністер скарбу Стенлі Болдвин. Вкінці видвигнено ще кандидатуру лорда Балфора.

Одначе номінації досі ще не вирішено з причини, що ще в сій справі не прийшло до порозуміння серед консерватистів в палаті громад.

Сподіваються, що завтра, у второк, прийде вже до порозуміння і тоді король рішиться на іменованне нового премієра.

ТАЙМС ЗАПОВІДАЄ ІМЕНОВАННЄ БОЛДВИНА ПРЕМІЄРЕМ АНГЛІЇ

ЛОНДОН, 21. мая. — Тутешній дневник Таймс заповідає, що король іменує новим премієром Великої Британії теперішнього міністра скарбу, Стенлі Болдвина.

ЗИСКИ І СТРАТИ ФРАНЦУСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ

ПАРИЖ, 21. мая. — Французьке правительство звідомляє, що воно набрало в Рурщині стільки угля і коксу, що се вистарчить Франції на промислові потреби до кінця року.

На окупацію досі видала Франція 145 міліонів франків, а стягнула з Рурщини 102,000,000 франків, значить досі переплатила Франція на окупацію всього лише 43 міліони франків.

СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ КОНҐРЕС ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО БЛОФУ

ГАМБУРҐ, Німеччина, 21. мая. — Тут відбувається міжнародній соціялістичний конґрес, в якому беруть участь представники 2-ого і 2½ інтернаціоналу.

Вони на конґресі обєднались і постановили вести боротьбу проти большевиків і московського „третього" „інтернаціоналу.

Американських соціялістів заступає Моррис Гилквит і Віктор Берґер.

Один німецький соціяліст привитав французького соціяліста, котрий у своїй промові осудив версайський „мировий" договір й окупацію Поруря.

ВЕЗУТЬ НІМЕЦЬКЕ ЗОЛОТО ДО АМЕРИКИ

БЕРЛІН, Німеччина 21. мая. — Німецьке правительство вислало до Америки кораблями „Юнайтид Америкен Лайнз" 60,000,000 золотих марок на сплату нот „военного відшкодовання" для Бельгії.

Се золото припливе до Ню Йорку кораблями, що прибудуть туди в пятницю і в понеділок.

ВІРМЕНИ І ГРЕКИ ХОТЯТЬ УБИТИ ІСМЕТА ПАШУ

ЛОЗАННА, Швайцарія, 21. мая. — Турецьке правительство з Ангори (в Малій Азії) вислало сюди телеграму до своєї делеґації, в якій повідомляє, що до Швайцарії виїхало двох грецьких і двох вірменських заговірників, котрі мають убити голову турецької делеґації Ісмета пашу.

Повідомлено про се швайцарську владу, яка зараз назначила прибічну сторожу, що берегти-ме Ісмета пашу як день так ніч. Кромі того запоряджено пильне стереженне на границі, щоб не пустити до Швайцарії підозрілих Вірмен і Греків.

ХІНСЬКІ БАНДИТИ ЩЕ ДЕРЖАТЬ ЧУЖИНЕЦЬКИХ БРАНЦІВ

ПЕКІНҐ, столиця Китаю, 21. мая. — Китайські опришки витягли полонених 14 чужинецьких горожан на високий верх гори. Китайське федеральне військо там окружило їх і хоче виголодити їх і так змусити до здачі.

Проти сього запротестували заграничні дипльомати, бо вони бояться, що китайські опришки у крайности убють своїх заручників (закладників).

ЯПОНІЯ ЗА ВМІШУВАННЄМ ЧУЖИХ ДЕРЖАВ В КИТАЙСЬКІ СПРАВИ

ТОКІО, столиця Японії, 21. мая. — Японське правительство каже, що опришки викликали в Китаю анархію наслідком запоряджения аліянтів про невмішування чужих держав в Китаю.

Японія є за продовжуванням вмішування аж до заведення ладу і порядку в Китаю і вона сама рада відновити висилку свого війска в Китаю.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і загряницю.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Рукописи невикористані не звертаються ... 10 центів.

Телефон „Свободи": 493 Montgomery. Res. V. H. Gonest 1833 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

РОБІТНИЧІ БАНКИ.

Минувшої суботи отворено в Ню Йорку з великим шумом новий робітничий банк. Зветься він „Амалґамейтид Бенк оф Ню Йорк", бо головну заслугу коло його основання поклала кравецька юнія „Амалґамейтид Кловдінь Воркерс оф Америка". Почав він банкове діло банковими депозитами, виносячими чверть міліона долярів.

Нюйорський банк не є першим робітничим банком. Ще в 1920. році члени юнії машиністів основали в Вашінґтоні банк „Мавнт Вернон Сейвінь Бенк" з закладовим капіталом в 160,000 долярів. Того самого року основано в Клівленді, Огайо, заходом юнії льокомотивових машиністів банк „Локомовтів Енджінірс Ковоператитв Нешенел Бенк" з основним капіталом в один міліон долярів. На слідуючий рік ся сама юнія основала банк в Гемонді, в стейті Індіяна, званий „Піпел'с Ковоператів Стейт Бенк" з 50,000 долярів основного капіталу. В минувшім році повстали робітничі банки в: Шікаґо (Амалґамейтид Трост енд Сейвінгс Бенк", 200,000 долярів капіталу); Сен Бернардіно, Калiфорнія; Філядельфії, Па. („Продусерз енд Консумерс Бенк", 155,000 долярів капіталу); Таксон, Тексас; Бермінґгем, Алабама; та в Трі Форкс, Монтана.

Як видно з попереднього перечислення, рух, який починався дуже слабо, зростає щораз більше, і кождий слідуючий рік приносить щораз більше число робітничих банків. Те саме видно теж з перечислення незреалізованих (непереведених) ще проєктів нових робітничих банків. В найкоротшім вже часі мають повстати нові робітничі банки в: Ст. Луис, Гарисбурґу, Бофало, Синсинаті, Минеаполис, Питсбурґу, Лос Анджелес та ще один, або й більше банків, в Ню Йорку.

Основна думка сих банків є та сама. Знаючи свою банкову силу, силу своїх ощадностий, зорґанізовані робітники хочуть сю силу повернути на свою користь, на користь зорґанізованих робітників. Кождий з сих банків починається в той спосіб, що за банком стає якась робітнича юнія, складаючи всі свої гроші в сьому банку.

Практика робітничих юній певно дасть богато до думання всім українським іміґрантам. Прецінь українські іміґранти яко цілість теж представляють поважну фінансову силу сумою всіх своїх ощадностий. Колиб ощадности української іміґрації були зібрані в одному банку, то сей банк не лишень мігби удержуватися сими ощадностями, але й мігби приносити гарні зиски всім вкладчикам, отже самій таки українській іміґрації. Міліони долярів, які досі пропадають для українського народа, лишилибся таки в кишенях українського народа та принеслиб немалу користь для нього в сю тяжку історичну хвилю, коли кождий цент для українського народа дорогий.

ЯК ЗА ЧАСІВ ПАНЩИНИ.

Львівська польська газета „Дзеннік людови" містить довшу допись про „надужиття і насильства, які кличуть о пімсту до неба, доконувані карною експедицією в бобрецькому повіті". Далі подає згадана часопись кілька страшних подробиць з „акції" карної експедиції 40 п. п. в Сухрові та громаді Загірєчку в Бобреччині. Жовніри тої експедиції впали до села Загірєчко і розставившись по селі що пятьдесять кроків били кождого стрічного, мовляв за те, що попереднього дня ставилось на їх приказ за мало робітників і підвод. Відтак усім вертаючим з роботи візникам „виплачували" по 25 буків, при чому жовніри сідали деліквентам на голови і ноги а бив „сам поручник". Лука Кочуват, робітник, якому „заплачено" за роботу буками, зімлів від побоїв. Другого дня „хоронжи" згаданої експедиції ходив по селі і пхав кождому з побитих по 5.000 марок за те, щоб вони ствердили, що їх „побито через помилку". Ось чого дочекалась Галичина з аліянтської ласки.

ЗДОРОВЛЯ ВЕЛИКИХ МІСТ.

До війни найздоровійшим з великих міст був Берлін, а це завдяки дуже широким вулицям, їх чистоті, добрій каналізації і законови, котрий не позволяв будувати вищих домів як пять-поверхові. До здоровля причинялися також дуже великі сади й ліси і загалом богацтво дерев, так що в Берліні на одного мешканця припадало пересічно три дерева. До війни смертельність великих міст представлялася так: На 1000 мешканців умирало:

в Бомбаю	35	в Шікаґо	15
в Москві	27	в Ню Йорку	15
в Петербурзі	22	в Лондоні	15
в Парижу	17	в Берліні лиш	13
у Відни	16		

Значить Бомбай був найнездоровійший, а найздоровійший Берлін.

Підчас війни ця статистика значно змінилася тому, бо воюючі держави мали в столицях великі шпиталі, куди привожено тяжко ранених. Підчас війни в Берліні на 1000 людий вмирало не 13 а коло 20! Найбільше вмирало тоді в Петербурзі, бо там 1919 роки на 1000 мешканців умерло аж 62! (большевизм і його благодати!)

По війні смертельність великих міст знову зменьшилася. Берлін вернув до своєї передвоєнної тринайцятки, але він вже не є найздоровійшим містом, бо в Шікаґо вмирає лиш 11.1 а в Ню Йорку 11.2.

Через дорожню люде не віджививаються вже тут так добре як колись і фінанси міста не позволяють утримувати вулиць і домів у такій взірцевій чистоті як перше.

ВАЛЄРА.

(Від власного кореспондента).

Часописи приносять відомости, що ірляндське правительство розбиває вже останні відділи республиканських повстанців. Була також відомість, що провідник повстанців, Валера, дістався в полон. Инша знов відомість говорить, що Валера ще не полонений, але може кождої хвилі впасти в руки ірляндського правительства.

Так чи инакше, — а громадянська війна в Ірляндії мабуть уже кінчиться. Кінчиться побідою ірляндського правительства над републиканськими повстанцями.

Ви знаєте, як розгорілася ся нещасна громадянська війна в Ірляндії.

В 1918 р. Ірляндці проголосили Незалежну Ірляндську Републику, утворили власний парлямент, власну армію й почали війну з Анґлією.

Президентом Ірляндської Републики був Валера, його найблизшими співробітниками Ґріфіт і Колінс.

В війні з Анґлією Ірляндія осягнула в кінці той успіх, що анґлійське правительство предложило, щоб Ірляндія заняла в Британській імперії таке становище, яке має Канада, Австралія, Нова Зеляндія, Південно-африканска Република, словом, становище самостійної держави в громаді держав Британської імперії.

Більшість ірляндського парляменту приняла се предложенє. Так утворилася ірляндська держава з власним парляментом і правительством.

Одначе меншість заявила, що не піддається волі більшости й буде боротися далі за Незалежну Ірляндську Републику.

Так Ірляндія поділилася на два неприятельські табори, які почали воювати з собою.

Так розійшлися також висше згадані ірляндські провідники Валера, Ґріфіт і Колінс.

Ґріфіт і Колінс стояли на тім, що треба заключити договір з Анґлією і стали орґанізаторами теперішньої ірляндської держави. Оба вони — вже покійні. Ґріфіт помер, а Колінса вбили републиканські повстанці.

Валера остав непримиримим републиканцем і обняв провід над републиканцями, які почали воювати проти ірляндського правительства.

Так почалася в Ірляндії нещасна громадянська війна. Ті, що воювали спільно проти Анґлії, почали воювати одні против других.

Ся громадянська війна доходить тепер до кінця. Ірляндське правительство бере перевагу над републиканськими повстанцями.

Як ще тільки розгорялася громадянська війна в Ірляндії, я писав, що вважаю правильним той шлях, який вибрали Ґріфіт і Колінс. Се понад сили малої Ірляндії зірвати всякий звязок з Британською імперією. Та не тільки понад сили. Також інтереси Ірляндії будуть ліпше забезпечені, коли вона буде належати до громади держав Британської імперії.

Та коли розум промовляв за політикою Ґріфіта і Колінса, то серце було по стороні Валери. Хто належить до поневоленого народу, той відчуває, як важко погодитися з гнобителями, хоч-би на найліпших умовах.

Валера має великі заслуги для ірляндського народу. Зі становища теперішньої ірляндської держави має він також великі провини, як провідник републиканського повстання. Та справа Ірляндців, нехай вони оцінюють заслуги і провини одного з найбільших синів Ірляндії.

Для нас, по сторонніх, важна передовсім та велика любов Батьківщини і та геройська самопосвята, яку проявляв Валера, і тоді, коли був провідником усіх Ірляндців, і тоді, коли обняв провід над републиканцями. Та любов Батьківщини і та геройська самопосвята, яка веліла Валері підняти оружє навіть проти своїх братів, коли він думав, що сього вимагає будучність Ірляндії.

Бажалося би, щоби й наш поневолений нарід мав таких борців як Валера. Щоб вони, так як він, знали тільки одну ціль: боротьбу з гнобителями.

Очевидно, не можемо собі бажати братовбивчої війни, яка вела в останніх часах Ірляндія.

Але в боротьбі з ворогом треба бажати нашому народови таких непримиримих борців як Валера.

Праґа, 20. цвітня 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

ВЕЛИКЕ ДІЛО.

Чи чуля ви, що могила
У полі говоре?
„... нашасила
У незгоді горе!"
(Б. Лепкий).

По кількох роках важкого напруження всіх наших сил, приходить час мимовільної передишки. Народний орґанізм, як орґанізм поодинокої людини, потрібує відпочинку, щоб прийти до себе, бо і найбільший силач після важкої боротьби знеможеться.

Каже пословиця, що чоловік потрафить витримати більше ніж міст з заліза. Воно правда, але лиш до якоїсь міри. Не треба перетягати струни. І одиниця і загал не можуть виснажуватися до краю, щоб не прийшло таке вичерпання, на яке нема вже ліку.

Наш народний орґанізм виснажений до краю, — війною, повстаннями, голодом, еміґрацією. Наші втрати в людським матеріялі можна легко числити на яких 10 міліонів душ. Та на тім не кінець. Підростаючі діти, які прийшли на світ серед гуку гармат, вони не дойдали й не досипляли, вони не мали той виходу, який треба, щоб виплекати молоде, здорове покоління.

Діти з голодуючих теріторій, діти з тих полос української землі, на яких ішли довгі, важкі бої, діти втікачів, що перебували роками по всіляких таборах, діти наших еміґрантів — невжеж це нормальні діти, не вжеж мали вони те, чого дітьом конечно треба. А їх же сотки тисячів, їх міліони!

З тим треба числитися, коли ми хочемо тверезо дивитися в будучність.

Так само бракує нашому народови, особливо за Збручем, того, без чого нині жаден народ не може обійтися, а саме інтеліґенції. На великій Україні української інтеліґенції майже нема. Вона вистріляна, вивішана, вирізана, або розігнана на чотири сторони світа, а те що осталося, або до краю здеморалізоване большевиками, або так вимордене і зберорізоване ними, що не може сповняти тої ролі, яку в народі повинен сповняти інтелект.

На радянській Україні нема українських газет, а теперішна тамошна література, мистецтво і наука не відповідають ані нашій чисельній силі, ані нашим національним та культурним потребам.

Передишка конечна і в першу чергу нею треба толкувати теперішну мовчанку на Україні, те, що там не видно активного, проти ворога сприятливого протестівн затій жостокого переможця. Вичерпався народ і мусить набрати нових сил. Це не значить, що він уже проборканий до краю, що він уже простак, зрікся своїх прав до життя і до розвитку, ні, — він іде по лінії самозахоронного інстинкту, — він мусить хоч трохи відпочати.

В такий момент приходить до слова рефлексії. Рефлексії на тему, які причини нашого горя, по чиїй стороні вина і чого нам у будучности не слід робити, щоби не попасти в ще гірше лихо. Вислідом тих рефлексій повинно бути отверезіння. Отверезіння політично-партійне повинно довести до того, щоб з партійних програм счеркнути нездійсниму точки, коли не на все, так покищо. Якщо комунізм показався неможливим, то годі вперто триматися його принціпів, так само годі рільничому народови накидати соціялістичні принціпи, сконструовані для промислового робітництва. Отверезіння мусить довести націю до того, щоб вона трималася не паперу, а реального життя. **Не одно, що на папері виглядає дуже гарно, в дійсности не має ваги,** бо проти нього право життя, сильнійше понад всякі мрії, понад усякі писані програми. **Життєвий інстинкт народу мусить взяти верх над плянами всіляких теоретиків.**

Український народ в подавляючій більшости, як ні один з культурних народів Европи, є народом рільничим і таким він ще на довгі часи останеться. Наша суспільно-політична програма мусить в першу чергу відповідати потребам і бажанням селянства, бо без нього ми являємося жмінкою людий, які борються з противниками, а поборюють самих себе. Найбільший геній нічого в політиці не зробить, коли за ним не підуть численні лави населення, а в нас ті лави, то селяне. **З голосом українських селян мусить числитися український інтелігент, а в першу чергу українські політичні діячі, до якої партії він і не належав.** Партії міщанські і робітничі мусять піти на деякий компроміс з партіями аґрарними, а то тим більше, що українських великих аґраріїв нині майже нема, а єсть селянин мало і середноземельний, підстава всякого нашого політичного рахунку, всякої нашої національної роботи на більшу міру і на дальшу мету.

Наше селянство мусить стати державно-творчим елементом, бо це найчисленнійша і найбільше продуктивна верства нашого населення.

Орієнтація на селян—це перша точка тої програми, що веде до зєдинення наших сил. Большевики гадали, що збудують Росію без селян і це було причиною, що вони нічого не збудували, а всьо зруйнували. Селянство можна запрячи в ярмо, зробити його безмовним рабом, тому, бо селяне живуть селами, себто невеликими в порівнанню з містами групами і не можуть так легко орґанізуватися, як мійське робітництво, але таке поневолення хліборобської верстви не може довго тривати і воно не веде до добра. Найкращим приміром теперішна Росія.

Селянство, це підстава нашої нації, воно зберігає питьоменности національні, воно про інтернаціоналізм і чути не хоче і тому нам треба бути націоналами. Поки наші вороги, Поляки, Москалі і Румуни є наскрізь націоналістами, і то націоналістами, аґресивними зі всіма наїздницькими інстинктами, з охотою забирати нашу землю, нашу культуру, нашу волю, поки вони хочуть нас винародовлювати, поти жаден Українець не повинен встидатися сказати, що він український націонал. Польскі соціял-демократи — націонали, російські комуністи — націонали, тільки ми, Українці, маємо зрікатися того імени, щоби нас вороги могли до решти пожерти.

Проти націоналізму польського, московського і румунського нам треба поставити націоналізм український, горячий, фанатичний.

І чим скорше він перейде в кість і кров цілого нашого народу, усіх партій і всіх політичних угруповань, тим скорше ми будемо представляти силу, з котрою стануть числитися не тільки наші вороги, але й так званий „світ", той „світ", що нині іґнорує нас і переходить над нашими найбільш оправданими бажаннями до порядку дневного, бо ми йдемо на осліп за всілякими, ніби то поступовими кличами, бо ми перещіплюємо всілякі чужі програм, коли не так підходять до потреб нашого народу як пястук до носа. **Нам не треба боятися того, що про нас казати-муть другі, а треба боятися суду власної теорії, бо вона на цей суд покличе нас усіх.**

Нам треба єдиного національного фронту, бо тільки він може витримати цей напір, на який ми виставлені зі всіх сторін, напір ворогів наших, котрі, що правда ворогують поміж собою, але як ходить о знищеннє України й українського визвольного руху, то вони в кождочасу готові собі подати руку. Так було за Катерини II, коли ходило о приборкання колівщини, так було в Різі, де ліквідувалася наша самостійність, так буде все.

Тому то ще раз кажу **нам за мало єдиного гетьманського, або републиканського, або робітницького фронту, нам конечний єдиний національний фронт!!!**

І конечно потрібна нам велика ідея, котра споювалаби цей фронт, як ванно споює мур, ще більше, — котрабь нньому фронтови давала живу, непоборниму силу.

Тою великою ідеєю не може бути нині ні „осьмогодинний день праці", ні „ліси й пасовиска", ні „дешеве масло", **тою ідеєю мусить бути самостійна держава,** котра дасть нам це тільки всі ті благодати, але й багато других, про які нам нині може й не сниться. Лиш самостійна держава збереже нас від гидкого поневолення, від винародовлення, від матеріяльної і моральної експльоатації, від усього того сорому, від котрого нині лице кожного свідомого Українця мусить паленіти, мовби його хто розпаленим тавром наклеймив. Поки тая ідея не обєднить нас, поки вона не стане нашою провідною зорою, нашою спільною, усім зарівно дорогою метою, нашим найвищим вождом, поти ворогам затирати-муть руки, бо ми не народ, а стадо, котре скорше, чи пізнійше можна загнати до якої хто хоче обори.

Щоб нам не несла завтрішна днина, нову боротьбу, чи хвилину відпочинку, нам не слід забувати про хліборобську Україну, про єдиний національний фронт і про ідею нашої державної самостійности. Усьо, що ми робимо, в економії, в політиці, в культурі повинно бути пройняте тими, а не иншими стремліннями, хочби кошотом нашого особистого добра, хочби хвилевою жертвою поодиноких політичних плятформ.

Без великих зусиль і без великої жертви не було і не може бути великого діла!

Крегул.

А. Падолист.

ПРОКИНСЬ!...

Ти спиш... мовчиш... не чути слів,
А очі дивляться як пильно...
На полі ходить кінь твій вільно,
А ти лежиш... ти занімів...

Прокинсь, залийсь веселим співом,
Ай очі загорять гнівом,
В руці шаблюку стисни ти,
Сядь на коня, вперед лети!...

Чогож мовчиш? Ще й досі спиш...
Чи ти не чуєш поклик брата,
Що у неволі личе грати?...
Чому до нього не летиш?
Допоможи розбить кайдани,
Обмий йому сльозами рани
І гнів у серці запали,
Щоб мерли люті вороги!

Прокинсь... вставай... пісні співай,
І заглуши тяжкі кайдани,
Щоб ти почув, як рідна мати
Ридає, змучена у-край.
Від болю в неї серце рветься,
Як в клітці бідна пташка беться
Зове тебе, плаче, зі ти,
Як в ніч весняну солові.

Вже ходить біля тебе крук,
Чекає він приходу мари,
Коли він вище ясні очі,
Щоб ти не бачив людських мук.
Як що підвестись ти безсилий,
Схова тебе на вік могила
І ти там вічно будеш спать...
Прокинсь хоч раз ще погулять...

Перемишль, 1921 р.

ДОПИСІ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Шевченківський концерт.

В дорозі за орудками з Канади до стейтів, переїхав я свою дорогу в неділю, 13-го с. м. в Дітройт. Щоби бодай в переїзді побачити славнозвісну зі свого патріотизму і жертвоблюбивости дітройтську громаду. В переповненій народом церкві св. Івана довідався, що в Дітройті народна і церковна громада ідуть наперед повною силою пари, бо як кажуть, заповіджене і вечерниці в честь Тараса Шевченка на неділю 13-го і віче „Обєднання" на неділю 20-го з рефератом д-ра Галана з Филадельфії, і відчит тогосамого дня вечером, і посвячення українського парку на неділю 27-го, і посвячення дзвонів 30-го с. м. на американське свято „Декорейшен Дей". В дусі подумав я собі, чи не забогато на одну громаду. Щоб наочно перекопатися, як то буде виглядати концерт в честь Тараса, бо було заповіджено, що се не шаблоновий концерт, а справдішні вечерниці як то колись наші батьки в старому краю обходили память народного генія і після його заповіту пішов я пополудні на залю, де се свято мало відбутись. Галя прибрана синьо-жовтими лентами, на сцені прекрасний портрет Тараса, теж прибраний українськими рушниками; публика в торжественнім настрою, спокійно без діточих сміхів і криків очікувала розпочатя вечерниць. Від самого початку мав я враження, що се не буде шаблоновий попис меньше або більше „славних" місцевих солістів, а щось в роді народного генія торжества віддання належної почести свому Віщунови, яке майже рівналося богослуженню в церкві.

На сцену, вийшов місцевий духовник о. Лев Сембратович і коротко але пристрасно для кождого вияснив, чому Шевченко заслужив собі від кождого Українця без ріжниці партійної чи релігійної приналежности на пошану його памяти і пригадав сі часи, коли то Українці так як перші християни сходились потайки святкувати його память і на таких сходинах кріпились в ідеалах, які виспівав у своїх поезіях Шевченко. З таких вечерниць, де доминали Шевченка не пописами свого голосу або гри на фортепяні але „не злим, тихим словом" виходили завзяті борці за народню справу, яких ми днесь бачимо, що стоять на чолі народнього руху або терплять по тюрмах за Україну, як Шевченко. Зазивом до праці і посвяти особистих амбіцій для загального добра України закінчив бесідник свою промову, а грімкі оплески були висловом публичного одобрення його гадок.

По сім мішаний хор виконав бездоганно „Заповіт" Шевченка, гармонізації Кошиця. Слідували дві декламації поезій Шевченка; сопранове сольо „спів до слів Шевченка (прекрасно віддане незвичайно милим голосом), і ще одна бесіда місцевого пароха, в якій згадав про один епізод з часів нашої боротьби о Львів, коли то один тяжко ранений козак і вже умираючий на слова духовної потіхи, яку йому уділив, сказав: „То всьо красно, отче, що Ви говорите, лиш скажіть мені ще одно, щоби я спокійно умирав: Чи буде Україна?" На се відповів йому священик: „Як довго буде мати таких як Ти синів, то певно буде!"

До сліз зворушені присутні зложили на наших інвалідів, до Львова, поважну суму, яку сейчас і вислано, щоби вони не потребували простягати руку до ворога. Се був дар для них спозаа гробу від батька Тараса, за котрого ідеали вони кров свою проливали.

Мужеським хором відспівав стрілецьку пісню „Журавлі" а публика національний гимн „Ще не вмерла" і на тім закінчились вечерниці.

В поважнім настрою і покріплена на дусі розходилась громада, а я мушу признатись, хоч не раз і не два а десятки разів бував і тут і в краю на ріжних вечерницях і концертах в честь Шевченка, так ніколи ще не був так зворушений як на сім поході в Дітройт. Не було на сих вечерницях шаблону ані напушистости, а панувала та щирість і простота дійсно Шевченківська. Здавалось, що батько Тарас споглядав зі сцени на сю громаду з усміхом вдоволення, бо вона його зрозуміла і вшанувала його память, як він собі бажав. Не було на сі вечерниці платного вступу, ні продавання „софт дринків" ні вихвалювання свого особистого „Я", а лиш одна гадка вшанования памяти народного генія, після його гадок і бажань. В тім, мабуть лежить і секрет успіхів, які виказує дітройтська українська громада на полі народньої праці. Без пустого шуму і крику а муравлиною працею вибилась вона в Америці на видне місце в кождій народній справі. Я уважаю за свій чувний, почуваюсь вказати її яко примір другим нашим громадам на еміґрації в стейтах, і в Канаді. Вечером тогосамого дня був я, на представленню театральної штуки „Настоящій" в другій сусідській громаді на Гемтремк, яка також вийшла знаменито. Вдячний за гарно, опроваджений день, з милими спомінами вихав я вже дальше, ободрений на дусі і з желаннями для української громади в Дітройт ще красших успіхів на будуче.

Подорожний.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що місячні мітинги не будуть відбуватись в неділю, але в першу суботу по першім о годині 7-ній вечер у тій самій галі. — П. Маник, секр.

УВАГИ.

Американські соціялісти про своїх приятелів, большевиків.

На відбуваючійся в Ню Йорку конвенції Соціялістичної Партії Америки виступив довголітний провідник жидівських соціялістів в Америці, Абрагам Кан, з гідною уваги промовою. Гідна вона уваги тому, бо, як самий бесідник сказав, він та його товариші довго кокетували з большевиками в Москві.

Своє залицяннє оправдували вони словами: „Даймо ченс московським большевикам! Даймо їм нагоду показати, як вони розуміють революцію! Преціньж Ленін — великий чоловік, а Троцький, хоч дурний як надутий смородом пузир, все таки й він щира людина і говорить то, що думає!"

По пять роках давання ченсу московським большевикам, приходять провідники американських соціялістів перед свою річну конвенцію та бються в груди, що їх залицяння з большевиками знищило їм цілу партію. Тепер вже й вони, що хотіли дати ченс большевикам, признають, що большевики не могли дотягнути свою революційну тарадайку на гору, але пустили її з горба, а вона з розгоном покотилася в долину й опинилася в баюрі.

„Тепер вже й кокетлива соціялістична партія Америка бачить, що большевія се зальотний бабодур, що вдавав зі себе міліонера, аби завернути голову охочій до любощів дівці.

Міліони на большевицьку пропаґанду.

Миколай Бухарін, один з головачів московських большевиків, мав зажадати в большевицькій „Правді" звіту з гроший, виданих комісарами на большевицьку пропаґанду. Виходить зі статті, що комісарі витратили за рік на пропаґанду не менче і не більше „лишень" 13 і три чверти міліонів долярів.

Вістка замітна з кількох зглядів.

Раз, се офіціяльне потвердженнє факту, що большевицька пропаґанда поза Росією плачена з Москви.

Друге, се офіціяльне признанне факту, що большевики видавали міліони долярів на пропаґанду своїх дурниць тоді, як народ Росії та України з голоду гинув.

Трете, замітне теж урядове признанне факту, що ведучі пропаґанду комісарі не складали зі своїх видатків ніяких публичних рахунків. Се кидає деякі світло на богаті убори комісарських жінок та любасок по европейських столицях та купелевих містах.

На жаль, однак, вістка не дала нам більше докладних фактів про такі цікаві питання, як примірои, те: кілько гроший заплатили московські комісарі на московську пропаґанду серед української іміґрації в Европі та Америці?

Шкода се немала, але вона колись направиться. Що має висіти, не потоне.

Хотіли доробитися перемовленим слугою

Залізниче підприємство Ню Йорк Сентрал Рейлровд Ко. пізвало в суд свого аґента для найму страйколомів, який, служачи залізниці підчас послідного страйку залізничників, мав предложити залізниці фальшиві рахунки за роботи, яких зовсім не сповнив, та за робітників, яких зовсім не наняв. Після обрахунку залізниці, страйколомний аґент мав натягнути компанию на чверть міліона долярів.

Случай є дуже характеристичний для скебів. Підприємства звичайно думають, що скебська робота дуже корисна для підприємства. З подібних случаїв видно, що скеб в уській справі дивиться лишень за своїм особистим інтересом та що він уживає страйку для власної наживи. Подібні случаї навчуть підприємства, що добрі відношення зі зорґанізованими робітниками більше варта для підприємства як найкраща побіда над страйкарями при помочи скебів.

Зрадники на всі боки

Подібні случаї, як отсей позов, показують, що скеби є кругом зрадники. З одного боку вони зраджують робітничі інтереси, добро робітничої кляси, до котрої належуть. З другого боку, зраджують своїх хлібодавців, які їх наймають до боротьби за інтереси підприємців.

До сього можна додати ще „роботу" страйколомів та скебівських орґанізаторів по ріжних других орґанізаціях. Українські запомогові відділи та ріжні патріотичні комітети мають все великі клопоти з такими людьми, з яких підприємці підчас страйків набирають страйколомів та скебівських наганячів. Такі панські посіпаки, привчившися погорджати зорґанізованими або й незорґанізованими, але придержуючимися робітничої карности робітниками, почувають себе природними командантами робітників. Вони пхаються в орґанізаціях вперед на видні становища, вони командують членами, босують урядниками, пхають своє рило в кожду справу без огляду на те, чи мають на се право, чи не мають. Орґанізації часто мусять витрачувати богато часу та коштів, поки потрафлять закільчити таке сотворіннє.

ПРОТОКОЛ З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

відбувшогося на днях 14.—16. лютого 1923 р.

Справозданнє гол. фінансового секретаря.

(7) (Продовженнє).

SHOWING ALL BONDS OWNED DECEMBER 31, 1922

DESCRIPTION	INTEREST: Rate of	INTEREST: How Paid	DATE OF Maturity: Year	DATE OF Maturity: Month	DATE OF Option	BOOK VALUE	PAR VALUE	Rate used to obtain Market Value	Market Value (excluding accrued interest)	Actual Cost (excluding accrued interest)	Gross Am't of Interest received during 1922
2 First Liberty Bonds	4¼	J. D.	1947	J.	1932	$ 2.000.00	2.000.00	100	2.000.—	2.000.—	85.00
38 Second Liberty Bonds	4¼	M. N.	1942	N.	1927	38.000.00	38.000.00	100	38.000.—	38.000.—	1.615.00
25 Fourth Liberty Bonds	4¼	A. O.	1938	O.	1933	25.000.00	25.000.00	100	25.000.—	25.000.—	1.062.50
5 Seceond Liberty Bonds	4¼	N. N.	1942	N.	1927	500.00	500.00	100	500.—	500.—	21.25
40 Third Liberty Bonds	4¼	S. M.	1928	S.		35.639.25	40.000.00	99	39.600.—	35.639.25	1.700.00
5 Bayonne City Bonds	4½	J. J.	1929	J.		5.100.00	5.000.00	101	5.050.—	5.100.—	225.00
15 Bayonne City Bonds	4½	J. J.	1930	J.		15.675.00	15.000.00	101	15.150.—	15.675.—	675.00
12 Bayonne City Bonds	4½	J. J.	1931	J.		12.582.00	12.000.00	101	12.120.—	12.582.—	540.00
50 Newark City Bonds	4	M. N.	1957	M.	1947	50.880.00	50.000.00	98	49.000.—	50.880.—	2.000.00
25 Jersey City Bonds	4	O. O.	1934	A.		23.875.00	25.000.00	99	24.750.—	23.875.—	1.000.00
10 Trenton City Bonds	3½	M. S.	1932	S.		9.570.00	10.000.00	94	9.400.—	9.750.—	350.00
10 Essex County Bonds	4	F. A.	1943	A.		10.050.00	10.000.00	97	9.700.—	10.050.—	400.00
20 Buffalo City Bonds	4½	A. O.	1927	A.		19.468.00	20.000.00	102	20.400.—	19.468.—	900.00
5 Buffalo City Bonds	4½	A. O.	1927	A.		4.867.00	5.000.00	102	5.100.—	4.867.—	225.00
11 Passaic City Bonds	5½	J. D.	1924	D.		11.000.00	11.000.00	102	11.220.—	11.000.—	605.00
11 Passaic City Bonds	5½	J. D.	1926	D.		11.000.00	11.000.00	104	11.440.—	11.000.—	605.00
17 Hoboken City Bonds	6	M. N.	1926	N.		17.191.25	17.000.00	105	17.850.—	17.191.25	1.020.00
10 Jersey City Bonds	5	A. O.	1925	A.		9.830.00	10.000.00	102	10.200.—	9.830.—	500.00
10 State of Louisianna Bonds	5	M. S.	1925	M.		9.767.00	10.000.00	101	10.100.—	9.767.—	500.00
10 State of Louisianna Bonds	5	M. S.	1926	M.		9.745.00	10.000.00	102	10.200.—	9.745.—	500.00
6 Jersey City Bonds	5	J. J.	1923	J.		5.918.35	6.000.00	100	6.000.—	5.918.35	300.00
10 Hudson County Bonds	4	M. S.	1925	S.		9.450.00	10.000.00	100	10.000.—	9.450.—	400.00
15 Minneapolis, Minn. Bonds	5	F. A.	1927	A.		14.478.78	15.000.00	104	15.600.—	14.478.78	750.00
23 Bergen County Bonds	5½	J. D.	1927	D.		24.076.40	23.000.00	105	24.150.—	24.076.40	1.265.00
6 Paterson City Bonds	4	M. S.	1935	M.		5.796.00	6.000.00	98	5.880.—	5.796.—	240.00
5 County of Hudson Bonds	4½	M. N.	1932	M.		5.041.50	5.000.00	103	5.150.—	5.041.—	225.00
29 Hamilton County, Ohio	4¼	A. O.	1947	A.		28.083.00	29.000.00	96	27.840.—	28.083.—	1.232.50
11 Summit, N. J. Bonds	4½	F. A.	1929	F.		11.033.00	11.000.00	100	11.000.—	11.033.—	247.50
11 Summit, N. J. Bonds	4½	F. A.	1930	F.		11.036.30	11.000.00	100	11.000.—	11.036.30	247.50
20 Chicago, Ill. Bonds	4	A. O.	1926	A.		19.500.00	20.000.00	99	19.800.—	19.500.—	800.00
4 Essex County Bonds	4	F. A.	1926	F.		3.932.00	4.000.00	99	3.960.—	3.932.—	80.00
Totals......						$460.084.83	$466.500.00		$467.160.00	$460.084.83	$20.316.25

SHOWING ALL LOSES AND CLAIMS UNPAID DECEMBER 31, 1921.

Date of Death or Notice of Disability	NAME OF INSURED	P. O. ADDRESS (City or Town & State)	Amount Due and Unpaid	In Process of Adjustment or Reported	Why Unpaid or Resisted
July 1, 1915	Stephen Roman	New Britain, Conn	1.000.00		No proof of death
Aug. 4, 1915	Mary Markowych	Mayfield, Pa.	400.00		No proof of death
Mar. 20, 1918	Anthony Werbowycm	Philadelphia, Pa.	372.64		Address of benef..
Oct. 17, 1918	Joseph Kolodiy	Jersey City, N. J.	50.00		No proof of death
Jan. 4, 1919	John Saranczak	Hudson, N. Y.	1.000.00		No proof of death
Feb. 14, 1920	Maksym Prychodko	Jersey City, N. J.	400.00		Address of benef.
July 5, 1922	Maksym Bahlay	Detroit, Mich.	550.00		Address of benef.
Sept. 15, 1922	Andrew Panczyshyn	Monessen, Pa.	500.00		Address of benef.
Oct. 7, 1922	John Kobel	Rhone, Pa.	800.00		Address of benef.
Oct. 20, 1922	Peter Melnyk	Jersey City, N. J.	1.000.00		No proof of death
Oct. 23, 1922	Andrew Peltz	Yonkers, N. Y.	850.00		Address of benef.
Dec. 22, 1922	John Small	Chicago, Ill.		1.000.00	
Dec. 28, 1922	Joseph Romanec	Pittsburgh, Pa.		500.00	
		Total	$6.922.64	$1.500.00	

ФОНД СИРІТСЬКИЙ З ДНЕМ 31. ГРУДНЯ 1922.

Киляр Алексій, Пітсбур, Па., від. 53	150.00
Куземчак Николай, Ню Флоренс, Па., від. 113	100.00
Гнат Марія, Діксон Сіти, Па., від. 40	300.00
Процак Іван, Нортгемптон, Па., від. 33	60.00
Гутник Петро, Плимавт, Па., від. 46	300.00
Минарик Александер, Трой, Н. Й., від. 13	155.44
Кріль Василь, Пітсбург, Па., від. 53	268.25
Мохнач Іван, МкАду, Па., від. 7	41.67
Теник Михайло, Майнерсвіл, Па., від. 78	339.54
Маляр Григорій, Пітсбург, Па., від. 58	184.35
Рапавий Василь, Маганой Плейн, Па., від. 28	300.00
Ясінко Юрій, Травґер, Па., від. 32	50.00
Савко Іван, Гомстед, Па., від. 23	100.00
Телепон Андрій, Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 4	111.92
Тот Іван, Кенонсбург, Па., від. 84	500.00
Качкош Іван, Мт. Кармел, Па., від. 5	250.00
Гульпа Олена, Гомстед, Па., від. 23	500.00
Цендзель Іван, Олифант, Па., від. 3	142.85
Бараняк Лука, Сімпсон, Па., від. 43	125.00
Войтила Михайло, Травґер, Па., від. 32	149.85
Ковач Василь, Бравнсвіл, Па., від. 6	400.00
Пепенюк Яків, Ню Кенсінґтон, Па., від. 158	600.00
Кравець Іван, Діксонвіл, Па., від. 182	397.26
Конкольняк Настя, Ню Йорк, Н. Й., від. 144	180.00
Вітковський Юрій, Мікіспорт, Па., від. 48	250.00
Самуляк Марко, Ню Йорк, Н. Й., від. 144	400.00
Недбала Михайло, Голйок, Масс., від. 52	300.00
Ярош Михайло, Ню Йорк, Н. Й., від. 108	250.00
Гатала Михайло, Олд Фордж, Па., від. 34	50.00
Онушканич Онуфер, Майнерсвіл, Па., від. 78	200.00
Снильський Павло, Ернест, Па., від. 134	450.00
Матуш Василь, Ернест, Па., від. 134	450.00
Павлик Николай, Форд Сіти, Па., від. 187	500.00
Сенчак Михайло, Глен Лайон, Па., від. 27	250.00
Пеха Михайло, Дунло, Па., від. 61	500.00
Іван Жентичка, Плезент Валей, Па., від. 80	600.00
Шренкель Настя, Йонкерс, Н. Й., від. 12	166.70
Ротковський Николай, Йорквіл, О., від. 77	450.00
Бартник Федор, Маганой Плейн, Па., від. 28	600.00
Губяк Семен, Ст. Луіс, Мо., від. 14	400.00
Білий Григорій, МкАду, Па., від. 7	337.50
Левицький Йосиф, Гомер Сіти, Па., від. 19	500.00
Ільчишин Іван, Ойл Сіти, Па., від. 139	200.00
Примак Дмитро, Ойл Сіти, Па., від. 139	200.00
Гарабин Іван, Сайксвіл, Па., від. 129	500.00
Качмар Михайло, Пітсбург, Па., від. 250	450.00
Федор Юрій, Дітройт, Міш., від. 292	400.00
Сас Іван, Пітсбург, Па., від. 53	200.00
Шкурат Теодор, Ансонія, Конн., від. 10	500.00
Шубравський Іван, Трентон, Н. Дж., від. 245	700.00
Лісовський Йосиф, Трой, Н. Й., від. 191	400.00
Сліпець Григорій, Ст. Луіс, Мо., від. 179	450.00
Шута Іван, Джанставн, Па., від. 300	700.00
Попович Теодор, Комбола, Па., від. 306	500.00
Гнида Павло, Делано, Па., від. 272	500.00
Кравець Антін, Едвардсвіл, Па., від. 40	125.00
Галасінський Адам, Мікіспорт, Па., від. 132	500.00
Мікла Мартин, Своерс, Па., від. 197	600.00
Сеневич Никола, Гейвуд, Па., від. 304	800.00
[illegible]тис Петро, Лансфорд, Па., від. 16	500.00
[illegible]ко Стефан, Клівленд, О., від. 102	500.00
Миляр Панько, Віндбер, Па., від. 143	800.00
Хорушко Петро, Честер, Па., від. 287	500.00
Прокоп Іван, Авока, Па., від. 326	450.00
Лабанович Франко, Нюарк, Н. Дж., від. 76	200.00
Завацький Тадей, Едвардсвіл, Па., від. 40	500.00
Брилевський Петро, Шікаго, Ілл., від. 301	250.00
Глух Мартин, Олвейн, Айова, від. 303	300.00
Венгрин Дмитро, Карнеґі, Па., від. 136	400.00
Папуга Іван, Вілксбері, Па., від. 99	400.00
Захарків Іван, Оксфорд Форнес, Н. Дж., від. 174	485.24
Рикета Николай, Когус, Н. Й., від. 57	300.00
Гіба Ксеня, Перт Амбой, Н. Дж., від. 104	380.00
Піллипчак Юлія, Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 4	400.02
Слободзян Іван, Лакавана, Н. Й., від. 149	488.65
Мута Григорій, Сімпсон, Па., від. 43	112.50
Музика Петро, Деслодж, Мо., від. 225	500.00
Мацек Семен Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 391	333.34
Телепач Марія, Лансфорд, Па., від. 373	533.00
Набережний Яків, Гомер Сіти, Па., від. 19	300.00
Микитко Василь, Літл Фолс, Н. Й., від. 330	300.00
Тимко Липка, Джанставн, Па., від. 300	450.00
Заприлюк Зофія, Нортгемптон, Па., від. 318	66.67
Мулик Юрій, Монесен, Па., від. 338	500.00
Козуб Алексій, Балтімор, Мд., від. 81	625.00
Гавришків Николай, Вілксбері, Па., від. 278	450.00
Піллипчак Петро, Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 4	400.00
Ференц Іван, Лілвуд, Мо., від. 360	700.00
Корчинський Теодор, Перт Амбой, Н. Дж., від. 104	600.00
Окаль Гнат, Ланкастер, Н. Й., від. 87	525.00
Граділь Ілько, Брустон, Па., від. 305	500.00
Кучмій Катерина, Рочестер, Н. Й., від. 36	75.00
Бойко Роман, Картерет, Н. Дж., від. 209	450.00
Клівак Каспер, Ансонія, Конн., від. 67	500.00
Михальчик Лука, Піксвіл, Н. Й., від. 195	488.57
Швець Іван, Джанставн Па., від. 300	80.75
Мендак Іван, Гемонд, Інд., від. 107	400.00
Цапик Стефан, Белефонт, Па., від. 244	400.00
Василь Михайло, Клівленд, О., від. 102	375.00
Вітенко Лука, Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 170	500.00
Вашур Андрій, Дері, Па., від. 113	200.00
Янчишин Стефан, Байон, Н. Дж., від. 213	200.00
Лазорик Яків, Шамокін, Па., від. 1	300.00
Михайлів Василь, Бетлегем, Па., від. 288	600.00
Федушко Василь, Ембрідж, Па., від. 276	200.00
Мазуркевич Гриць, Йорквіл, О., від. 77	697.70
Юзефович Каітан, Ню Гейвен, Конн., від. 370	400.00
Олійник Ілько, Ормрод, Па., від. 124	900.00
Нагребний Гриць, Перт Амбой, Н. Дж., від. 155	694.93
Костюк Настя, Перт Амбой, Н. Дж., від. 104	105.00
Нагребний Тимко, Перт Амбой, Н. Дж., від. 168	650.00
Дзюбан Іван, Філаделфія, Па., від. 239	400.00
Дячишин Анна, Перт Амбой, Н. Дж., від. 168	400.00
Фиканич Іван, Елізабет, Н. Дж., від. 65	400.00
Карляк Марко, Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 391	500.00
Магура Йосиф, Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 170	400.00
Заходняк Стефан, Байон, Н. Дж., від. 213	600.00
Корсак Михайло, Ормрод, Па., від. 124	450.00
Андрушкевич Мартин, Ютика, Н. Й., від. 58	200.00
Лазорик Кузьма, Кемптон, В. Ва., від. 153	250.00
Ярчак Іван, Акрон, О., від. 295	800.00
Сарабаха Петро, Лорейн, О., від. 34	250.00
Сидор Марія, Петр Амбой, Н. Дж., від. 104	971.70
Мельник Гриць, Фініксвіл, Па., від. 321	400.00
Зілінський Френк, Арнолд, Па., від. 296	300.00
Трач Іван, Сиракюз, Н. Й., від. 32	500.00
Біляс Ілько, Рочестер, Н. Й., від. 217	200.00
Корчинська Катерина, Перт Амбой, Н. Дж., від. 104	400.00
Попаца Іван, Перт Амбой, Н. Дж., від. 155	250.00
Степас Василь, Перт Амбой, Н. Дж., від. 155	500.00
Стельмах Гриць, Бріджпорт, Па., від. 15	300.00
Савчак Стефан, Єйтсборо, Па., від. 51	400.00
Носко Фльоріян, Вандерґріфд, Па., від. 110	600.00
Лоський Кальо, Блекфілд, Па., від. 79	125.00
Данчак Никола, Ню Йорк, Н. Й., від. 130	200.00
Сорока Теодор, Нюарк, Н. Дж., від. 133	333.34
Шкапій Доська, Рочестер, Н. Й., від. 36	150.00
Зазуля Іван, Рочестер, Н. Й., від. 217	200.00
Криванич Михайло, Горнін, Па., від. 305	400.00
Кримський Антін, Пітсбург, Па., від. 396	300.00
Шабинська Юлія, Джанставн, Па., від. 118	300.00
Вайнар Іван, Розфорд, О., від. 235	600.00
Шарон Михайло, Нюарк, Н. Дж., від. 76	300.00
Одвард Василь, Йонгставн, О., від. 218	650.00
Кирик Дмитро, Гудсон, Н. Й., від. 273	400.00
Шмілик Дмитро, Вілмінґтон, Дел., від. 247	300.00
Кузма Макар, Ланкастер, Н. Й., від. 87	472.03
Тарбай Василь, Обурн, Н. Й., від. 38	500.00
Драган Михайло, Форд Сіти, Па., від. 63	400.00
Яворський Іван, Йонгставн, О., від. 17	300.00
Морикін Іван, Пен Ален, Па., від. 95	100.00
Гайда Юрій, Маганой Плейн, Па., від. 28	800.00
Козій Катерина, Джанставн, Па., від. 188	400.00
Стасюк Киприян, Оліен, Н. Й., від. 363	250.00
Гільщанський Никола, Вілксбери, Па., від. 278	450.00
Ветхач Іван, Ґери, Інд., від. 322	900.00
Олійник Михайло, Тейлор, Па., від. 380	750.00
Карас Катерина, Клівленд, О., від. 112	1.000.00
Бінав Кароліна, Шікаго, Ілл., від. 243	450.00
Чапка Дмитро, Форбес Ровд, Па., від. 32	300.00
Гладкий Стефан, Честер, Па., від. 287	700.00
Білик Николай, Гамтрамк, Міш., від. 20	700.00
Собків Гриць, Арнолд, Па., від. 296	900.00
Сливар Юлія, Филаделфія, Па., від. 62	400.00
Швець Яків, Рочестер, Н. Й., від. 217	300.00
Чагарин Іван, Вунсокет, Р. Ай., від. 206	500.00
Дзядик Гавриїл, Дерби, Конн., від. 23	166.70
Пашук Павло, Филаделфія, Па., від. 62	400.00
Озога Гриць, Рон, Па., від. 29	1.000.00
Гнида Андрій, Честер, Па., від. 237	600.00
Шкарлат Іван, Шікаґо, Ілл., від. 301	250.00
Чабала Марія, Пасайк, Н. Дж., від. 42	242.92
Прибильський Михайло, Бентлейвіл, Па., від. 109	425.00
Дзябка Іван, Йонгставн, О., від. 218	650.00
Гатальський Френк, Єйтсборо, Па., від. 51	300.00
Кіт Николай, Майнерсвіл, Па., від. 78	500.00
Русин Настя, Маганой Плейн, Па., від. 71	100.00
Вітишин Дмитро, Дерби, Конн., від. 67	800.00
Воєвода Володимир, Клівленд, О., від. 364	400.00
Цішинський Ілія, Літл Фолс, Н. Й., від. 330	200.00
Баран Никола, Джанставн, Па., від. 300	450.00
Мелех Михайло, Рачестер, Н. Й., від. 217	100.00
Твердохліб Василь, Шікаго, Ілл., від. 243	350.00
Хомик Василь, Авбурн, Н. Й., від. 38	250.00
Кушнір Юрій, Бетлегем, Па., від. 288	200.00
Цеплий Йосиф, Форд Сіти, Па., від. 63	500.00
Бочан Блажей, Вандерґріфд, Па., від. 110	320.00
Михнич Йосиф, Тейлор, Па., від. 380	200.00
Паславський Іван, Трентон, Н. Дж., від. 245	500.00
Мілер Іван, Бофало, Н. Й., від. 127	433.34
Хорощак Татіянна, Акрон, О., від. 295	300.00
Кубішин Іван, Маганой Плейн, Па., від. 365	200.00
Вербович Антін, Філаделфія, Па., від. 105	450.00
Варварчин Анна, Джемейка, Н. Й., від. 160	300.00
Гапа Андрей, Філаделфія, Па., від. 83	500.00
Великанович Михайло, Вудгейвен, Н. Й., від. 200	250.00
Цілінська Юлія, Балтімор, Мд., від. 290	600.00
Тузінський Василь, Лорейн, О., від. 34	300.00
Леськів Никола, Нюарк, Н. Дж., від. 76	250.00
Ярмій Михайло, Нюарк, Н. Дж., від. 76	400.00
Мігаль Никола, Форд Сіти, Па., від. 63	400.00
Стрильчук Володимир, Мускіґон Гайтс, Міш.	250.00
Дик Михаїл, Джерзи Сіти, Н. Дж., від. 54	900.00
Геці Марія, Гейзелтон, Па., від. 85	700.00
Козяк Йосиф, Карнеґі, Па., від. 384	450.00
Глова Іван, Шамокін, Па., від. 1	250.00
Заслоцький Іван, Ст. Луіс, Мо., від. 179	500.00
Савіцький Стефан, Ст. Луіс, Мо., від. 179	600.00
Романяк Никола, Авбурн, Н. Й., від. 283	800.00
Дзядик Теодор, Сеймор, Конн., від. 18	750.00
Атаманчук Іван, Шікаґо, Ілл., від. 379	400.00
Шугайло Катерина, Лейквуд, О., від. 108	600.00
Костюк Аполлонія, Гейзелтон, Па., від. 85	450.00
Тиндик Михайло, Ст. Луіс, Мо., від. 179	300.00
Грицин Ілія, Шікаґо, Ілл., від. 106	50.00
Сидорович Василь, Ніяґара Фолс, Н. Й., від. 351	250.00
Лазар Андрій, Мекаду, Па., від. 7	100.00
Глова Василь, Шамокін, Па., від. 1	500.00
Бахоровський Андрій, Клівленд, О., від. 102	500.00
Сиротяк Марія, Сеймор, Конн., від. 18	300.00
Гамера Анна, Клівленд, О., від. 112	200.00
Мельник Йосиф, Правіденс, Р. Ай., від. 241	1.000.00
Кость Миколв, Кліфтон, Н. Дж., від. 182	50.00
Добровоцький Григорий, Бетлегем, Па., від. 288	800.00
Козар Іван, Карнеґі, Па., від. 384	500.00
Ґрін Блажей, Балтімор, Мд., від. 320	200.00
Зубик Афтан, Форд Сіти, Па., від. 63	350.00
Бурий Теодор, Шенандоа, Па., вді. 98	500.00
Югас Михайло, Скрентон, Па., від. 229	467.03
Бобак Михайло, Джоліет, Ілл., від. 111	200.00
Пішко Микола, Ню Брітен, Конн., від. 254	500.00
Кузьма Стефан, Джанставн, Па., від. 300	450.00
Фариник Данило, Бейон, Н. Дж., від. 213	500.00
Ґенсьорек Марія, Елизабет, Н. Дж., від. 65	187.61
Шафран Семен, Рон, Н. Й., від. 29	450.00
Зварич Іван, Клівленд, О., від. 364	200.00
Глива Дмитро, Перт Амбой, Н. Дж., від. 104	900.00
Дзят Варвара, Лейквуд, О., від. 108	700.00
Рудавський Михайло, Мікісракс, Па., від. 91	181.22
Борсук Йоанна, Олифант, Па., від. 86	400.00
Захарків Семен, Гемтрамк, Миш., від. 146	400.00
Лесняк Никола, Карнеґі, Па., від. 136	450.00
	$ 97.677.57
Проценти	22.924.54
Разом	$120.602.11

(Дальше буде).

КАЛУШ І ОКРУГ, ПОЗІР!

В неділю, 27. мая с. р. о годині 2. пополудни відбудеться **ВІЧЕ** в церковній гали при 303 Hudson Ave., Rochester, N. Y., в справі дуже важній, котра повинна інтересувати кождого Українця і Українку походячих з Калуша і округа. 20-21

Справа надзвичайної ваги, отже Ваша присутність безуслівно конечна.

ЗА КОМІТЕТ:
Д. Матковський.

ВШЕХПОЛЯКИ ГОДЯТЬСЯ З ЛЮДОВЦЯМИ КОШТОМ УКРАЇНЦІВ І БІЛОРУСИНІВ

(З львівського „Діла").

В Польщі тепер в моді деклямації про тривку польську більшість в соймі, про оперте на ній правительство твердої руки. Коншахти „Пяста" (людовців) з „Хієною" (вшехполяками) після довгих торгів добігають до кінця. Подавляюча більшість пястовців йде за своїм ватажком, Вітосом. А Вітос сходить на похилу площу, як свогочасу божище польських західно-галицьких хлопів, Стапінський. Стапінського зловили в свої тенети галицькі жубри, вишколені в австрійській кузні, і доконечно скомпромітували. Вітос іде на примані вшехпольської ідеальогії і запрягається до одного воза разом з поміщиками і великим капіталом. Самозберігаючий інстинкт каже **людовцям залишити собі фірточку до відвороту.** Біля цеї фірточки залишається Домбський, який словесно противився подружю „Пяста" з „Хієною". Коли Вітос зблямується спілкою з „Хієною"; коли прийде до розводу, Домбський залишається яко пястівський муж провидіння на всякий випадок, коли скомпромітованим пястовцям зачнеться усувати ґрунт зпід ніг і домену впливів „Пяста" зачнуть опановувати конкуренти пястовців — людовці з „Визволення".

Польська реакція дочалює до своєї мети, до загарбання власти у свої руки. Подвійний капітал здобуває вона на угоді з трабантами Вітоса: приходить до влади й одночасно відвертає увагу табору Вітоса від поміщицьких земель на етнографічних польських землях, звертаючи його на „креси". Між точками пакту, призначеними для заспокоєння пястовських виборців, є справа енергійного **продовжування кольонізації на „кресах".** Апетити збогачених на війні адгерентів Вітоса мається заспокоювати **коштом українських і білоруських селян.**

До цього потрібна їй поміч Вітоса, якого ще недавно безоглядно поборювала. І цю поміч вона купує ціною інтересів українського і білоруського селянства.

Бльок польської реакції з табором Вітоса різко звернений проти других національностий, що збігом обставин опинилися в межах Польщі. **В боротьбі з Українцями, Білорусинами, Німцями і Жидами,** в денаціоналізаційнім поході проти „національних меньшостий" черпатиме він своє вітхнення. Заогнені суспільні контрасти в Польщі будуть лічитись коштом других націй, що попали під польську владу.

Польській реакції не дає спокою успіх Муссоліні в Італії. Вона з усею парою змагає до захоплення влади в Польщі на зразок італійських фашистів.

Значить — **стоїмо на передодні острих змагань поневолених з пануючою нацією.** Кожда акція викликує відповідну реакцію. Денаціоналізаційному походови мусять в перший мірі протиставитись два народи, які замешкують свої історичні землі компактною масою: **Українці і Білорусини.** І мусять вони боротися усіма способами, які тільки мають до диспозиції, використовувати кожду змогу, кожду нагоду для успішного відпаровування ударів, які приготовляються для нас.

Зі становища наших змагань до здійснення нашого всеукраїнського ідеалу пакт „Пяста з „Хієною" і перехід влади в їх руки являється корисною подією. Він зразу розвіває всякі надії, які відносно відношення Польщі до Українців та Білорусинів могли би назрівати, якщо слада спочивала би в хитких руках польської лівиці. Ця „лівиця" фактично не має ніякої позитивної програми у відношенню до не-польських національностий. Вона стоїть під непереможним гіпнотизмом вшехпольської ідеальогії. Всеж відносно ППС. польської партії соціялістичної і „Визволеня" (група людовців) серед Українців споза Галичини і Білорусинів були деякі сентименти, яких коріння треба шукати в настроях, зроджених в останніх роках істновання царату (мовляв — на спілку з ліберальними кругами російськими виборемо кращу долю для України чи Білоруси). Перехід влади в Польщі не тільки на місцях а й на найвисших становищах в руки правиці і опертя її на зверненій проти „національних меньшостий" польській більшости в соймі підриває відразу всі ілюзії про можливість хочби часової розвязки мирним шляхом заострених національних конфліктів. Тому своєчасно Українці й Білорусини мусять змобілізувати всі свої сили для успішного протиставлення безоглядному денаціоналізаційному походови на українські й білоруські землі. Нові володарі візьмуться зразу за творення польської більшости на українських і білоруських землях, використовуючи перерву у грі сил на Сході. Українські й білоруські народні маси мусять зясувати собі виразно, що **тут іде о життє і смерть українського і білоруського племени на західних землях України й Білоруси.** І витягнути відповідні висновки!

ПОЛІТИКА ЖИДІВ

Виленська жидівська ґазета „Унзер Фрайнд" поміщує розмову представника жидівського Кореспонденційного Бюра з послом Ґрінбавмом.

На думку Ґрінбавма істнують лише два шляхи для Жидів у Польщі: 1) шлях асиміляції (винародовлення); та 2) співпраці з іншими національними меньшостями, з метою перетворення Польщі в державу національностий. Посол Ґрінбавм сторонник сеї другої концепції.

ПОМІЧ ДЛЯ ХОРОГО ЗЕМЛЯКА

(Через „Свободу")

Н. Н., Smoke Run, Pa. $1.00
Попередно оголошено $4.50
ДОСІ ЗЛОЖЕНО $5.50

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Микола Бурлака.

КЛИЧУТЬ НАС!

Серед ночі стогін іде лугами й полями, —
Стогне земля українська, що під ворогами.
На три ланци закована, — у трох тюрмах люде,
Не вжеж бідним сонця волі ніколи не буде?!
У Бескиді буря вие, ломить ліс до споду,
Не віддам я могу лісу ворогам народу! —
Лютий вітер попри землю всьо рве і руйнує,
Дрожить Ляшок, бо під землев новий голос чує:
— Клятий роде, що віками пив і пеш кров нашу,
І ти випеш незабавом пімсти повну чашу!
Прокинеться дух опришків, оживуть ватаги,
Виповняться серця борців полумям відваги;
Під твоїми ногами земля горіти-ме,
Над твоєю головою буря ся здійме,
У розгарі мести знищу весь твій рід,
Не остане по тобі ані марний слід! —
Загув вихор, тріщуть громи, стих підземний голос,
Тримтить Поляк, у тревозі наїжився волос.
А зза скали, із яругів, ряди за рядами,
Вийшли мерці замучених клятими Ляхами,
Старці, жінки, а то й діти — в усіх сліди муки
Окровавлені й спалені простягають руки:
— Кари й мести! — шепчуть грізно посинілі губи —
Від грози цього шепоту падуть кріпкі дуби
А де дітий замучених дрібні сльози впали
Там на пісок дуже скелі з гуком ся розпали;
Куди ж кровці каплиночки пирсли поміж гори
Там розпукли яругами страшні, темні звори. —
Похід мерців верховинов ід селам поплівся; —
Ляцький шандар щез з овиду — де, куди подівся?!

*

На згарищи, колись села, тепер спаленвиська
Найшли Ляхи, вже при смерти, свого шандариська.
Уста шепчуть страшні слова: — Горе нам, Поляки!
Бо вже з гробів повставали усі гайд[illegible]
Сама земля розступиться, завчасу тікайте,
Пана Віолу, ... всі! кари птхут не чекайте!
Пролита кров невинних жертв знялась понад хмари,
Затопить нас новий потоп, — ховайтесь від кари!
Не вірите?! Самі підіть, споглянъте на гори
Це не скали, земля, ліси, — це страшні потвори.
Придивіться, прислухайтесь, серед бурі в ночі
Гляньте хоч раз страшній смерти відважно у очі.
Побачите, як зпід землі мерці враз виходять
Як вни стогнуть, кари просять і на нас заводять... —
— Він в горячці, мовлять Ляхи, сам не зна, що каже
Пропав на все і не встане, хто роз в земли ляже;
Закопані „Караїми", закута їх доля;
Усьо наше: ліси, гори, їх хати і поля!
Наша Польща в сонцю слави, як прегарна рожа —
Поширеться вже небавом „од моржа до моржа".
Будемо ми панувати, а „хами" робити,
Будем собі з гайдамаків в живі очи кпити. —
Сконав вояк. Поховали і скоро забули
Про те усьо, що від нього, при смерти, почули.
Пють, гуляють вражі Ляхи, розсілися сильно,
Свою владу на Вкраїні укріпляють пильно.

Тисячами Українців в живий гріб пакують,
Оцих в тюрму, тих під розстріл, а самі ликують.
Що вже, мовляв, нема сили, щоб проти них стала,
Що ніхто вже не відбере, що раз Польща вкрала.
Надулися бутні Ляхи, світом порядкують,
А що кипить під ногами, не видять, не чують.
— Рабське племя не здійметься! — сміються глумливо
— Хоч орати можна ними! — додають чванливо.
Сплють пяним сном супостати, спокійні, беспечні,
Бо по селах вештаються їх „стружі валечні".
Наче тіни з того світу плентаються люде,
Ой хтож то їх з ярма Ляшні на волю добуде?!
Тільки молодь не здається, вовком позирає
І нічию потаємне в лісахся збирає.
З над границі, зпоза верхів зброю добувають,
У таємні ям[illegible]
Тайне слово поміж ними: Кінець мукам, страхам!
Ще не вмерла Україна! На погибель Ляхам!
А так тихо діло велось, що не знав брат брата;
Як спіймали, мовчав кождий, не зболився і ката.
Як мучили, вни сміялись й Польщу проклинали,
А під розстріл поставлені „Не пора" співали.
Кпились Ляхи, що безсильний народ не повстане,
Що помалу всякий спротив на всегда зівяне.
Розділюють нашу землю між брудних Мазурів,
Напустили в наші села повно „ляцьких щурів";
Міліярди ухвалили на „знищене Русі"
Ой хтось тебе, хитрий Ляшку, „прендко знищиць мусі".
І у Львові і в Варшаві ляцькі банди грають,
Гучно, пишно, по „концолах" Вкраїну ховають.

*

З понад Дніпра й від Кубані мертвим вітром віє,
Скрівавлена, зголоджена, Україна мліє.
Скрізь могили, повні трупів, із сіл цвинтариська
Добивають славний нарід дикі Москалиська.
І трус Волох, богатий край, до щенту здирає
Усіх добрих патріотів в тюрми запирає.
Довкола жах, біль й сум, сплили із терня корону
Бравий народ, безтямний з мук, живим кладуть в труну.
Аж три краї піднялися враз роботи ката, —
Засудили Україну за те, що богата.
А найгірше ті червоні чорти комуністи
Напосілись всіх вигубить, щоб самим засісти.
Забирають всю поживу з стоділ, із комори,
Виганяють всю худобу з стаєн, із обори.
— Нехай „хахли" виздихають! — оттого їм й треба,
Щей глумляться: — Ждіть „куркули" на манну із неба!
Пішли собі, співаючи про „робучі руки",
А лишили люд робучий на голодні муки.
Плачуть діти, їсти просять — ніґде ні крихітки
Ні молока, ані хліба! Бідні ви сирітки!
Ваших батьків повбивали, мами збесчестили
На поталу страшній смерти усіх вас лишили.
Іде днина, іде друга, зойк чути із хати;
Стогнуть діти, а від болю з ума сходить мати:
Хапає ніж і в колиєці ріже немовлятко,
На стіл кладе, розрубує своє небожатко.
— Цитьте діти — промовляє — славний праздник буде,
Таке смачне біле тільце, позавидять люде. —
А в сусідстві старий ґазда пустки оглядає,
Зайшов в клуню і на шию петлю закладає,
— Прости Боже! — зітхнув важко і з пеньма попався,
Повис старик на мотузі, труп заколисався.

А по приспах, при дорогах півмерці конають,
Виснажені, безнадійні — лиш смерти чекають
І ждуть її як спасення, щоб вже мук не чути,
Щоби власне своє горе і чуже забути.
По обійстю, по городах, всюди лежать трупи,
Нема кому поховати, не буде й спімнути.
Цілим родом вимирають українські села;
От до чого Московщина земний рай привела.

* * *

— Уже земля спорожнена, — прийшли в Москву вісти
І вже сунуть на Вкраїну нові кольоністи,
З всього світу всі виродки, гадюки з болота.
Повязалась в наші села — некольна голота.
Недобитків українських в рабів повертають,
Тяжке ярмо комісарське на всіх закладають.
Всякий спротив бідних людий затоплюють в крови;
З рідної землі виганяють сироти і вдови.
Зялись степи українські рясними сльозами,
— Куди ішли ті скитальці довгими валками.
З ними йшло смерть і косила у днину і в ночі,
Полишала в слід за ними могилки діточі.
Позлітались на край рідний хмарами ворони
Де „червоні" нові царі вбили міліони.

* * *

Вихор свище, тріщать громи, — загуло, завило —
Під могилов діток кілька до купи ся збило.
Лотоками вода ллється, буря скаженіє,
Дрожать бідні сиротята, серце у них мліє;
Перемоклі, напів голі, босі і голодні,
Ледви дишуть, вже й стогнати бідната не годні.
Тільки дрожать, сухі, чорні, з впалими очима,
Оттаких їх згодувалась земленько родима;
Розступися, зллий морем, не дай горювати,
Не дай чужим заволокам в себе панувати!
Сотками літ Українці тебе боронили,
Тобі в шану тисяч пісень прегарних зложили,
Мамов тебе величали, любили як неньку, —
Чому даєш на поталу дитину рідненьку?!
Дрожить земля, аж до споду курган розсипає —
Із провалу стать могуча конем виїзджає.
Тремтять діти, страх здіймає — їздець кличе грізно:
— Усі духи повставайте, щоб не було пізно!
Я Хміль Богдан, що Вкраїну закріпив в державу,
Я вам гетьман, що воскресив стародавню славу;
З вами, браття, розторощив шляхоцьку гадюку,
Вказав усім Українцям дорогу на злуку.
Вихром летіть на спомогу нащадкам бездольним
Усе племя українське натхніть духом вольним,
Щоб свободу вни любили усі до загину,
Щоб до бою всі повстали за нашу Вкраїну! —
Летять їздці, а їх коні ясним огнем дишуть,
Прапорами, бунчуками, на вітрі колишуть.
Кругом вождя поставали, горять палкі очі,
А він грізно поглядає орлом ід півночі;
— Геть байстрюків! Геть Монголів! Долів з Москалями!
Нема згоди і не буде між ними а нами.
Проганяйте дику зволоч за Урал, за гори,
У Азію дичь кацапську, в сибірські простори!
Відгородіть Україну від московський черни,
Бо аж тоді щастє, доля і воля поверне,
Бо лиш тоді Українці заживуть як люде,
Коли з Москви у Европі ні сліду не буде! —
Стоять лави грізних духів, слухають розказу —
Знак булавав — пирсли ряди — всьо щезло відразу.

*

Нараз вітром повіяло тихо та легенько,
Наче струни на торбані заграли мягенько.
На могилі кобзар сидить, із струн пісня ллється,
У сиріток під могилов ніжно серце беться.
Чують голос тихий, милий: — Кобзарі, пророки!
Складці пісень, бандуристи, Господні отроки!
Всі явіться! Від Бояна аж до тебе Франку,
Всі, що жили для Вкраїни до життя останку! —
Тихим росли, наче пчоли, могилу обсіли,
Разом хором соловіїв пісню зазвеніли.
Ще такої пісні діти ніколи не чули,
Вколисані її чаром бідната поснули.

*

Ніч в ніч Тарас ізза гробу духів викликає
І що ночи із провалу Богдан виїзджає.
Біля вождів тисячами вістуни й герої —
Усі кличуть в оден голос: До зброї! До зброї!
Піднімайтесь Українці, наш заклик почуєте,
На нікого не сподійтесь, самі долю куйте!
Кріпіть серця, не кладіться живими на мари
Єднайтеся, обновіться, позабудьте чвари!
Не діліться на обози, оден табор майте,
Хоробростю і посвятов волю добувайте!
Згадайте нас, ваших предків геройства, мучення,
В самих себе Україні шукайте спасення!
Не бійтеся мук, ні смерти, ні крівавих боїв,
З вінцем слави будем ждати на наших героїв
І до Бога приведемо оборонців краю,
Прийми Боже наших внуків у небо, до раю,
Бо Ти сам вчив, що та душа у Тебе богата,
Яка віддасть своє життя за меншого брата!

*

Несли вітри оці кличі долами, верхами,
Щоб вставали Українці на бій з ворогами,
І де тільки наші хлопці цей поклик почули,
Як шершені зворушились і роєм загули:
— Проч з комунов! Проч з Москвою! Під народний стяг!
Кличуть нові гайдамаки шість тисяч ватаг.
Тече крівця із повстанців, стікає струями,
Кличе усіх до розправи з злими ворогами:
— Лучше в бою трупом лягти, нім зможе хороба,
Або дасться різать „Чеці", як німа худоба! —
Дармо клятi комісарі „під стенку" ставляють,
В місце вбитих нові сотні всюди виростають;
А де Юдів-комуністів вхоплять в свої руки,
Там повстанці платять з лихвов за убитих муки.
Без пощади вибивають зайдів кровожадних —
Усіх шпіонів, катів, військо тиранів всевладних.
Такі думки закріпились на Вкраїні всюди,
Що з Москвою ні з Ляхами нам життя не буде.
Не забудем супостатів, як вни ґаздували,
Як на хресті Україну бідну розпинали!
Всіх заволок проженемо, або ляжем в бою,
Не дамося затоптати у московськім гною!
Оттак буде на Вкраїні, поки ми живемо,
Що нікому підніжками ніяк не будемо.
Хай дивляться чужі люди, що вміємо вмирати,
Що не буде Москвин, ні Лях, вже нами орати
Добудемо — збудуємо собі Україну,
Або ляжем всім народом мертві в домовину!

16. мая, 1923.